

Uzasadnienie Rady: Stanowisko Rady (UE) nr 7/2016 w pierwszym czytaniu w sprawie przyjęcia rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania swobodnego przepływu obywateli poprzez uproszczenie wymogów dotyczących przedkładania określonych dokumentów urzędowych w Unii Europejskiej i zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1024/2012

(2016/C 168/02)

I. WPROWADZENIE

1. W dniu 26 kwietnia 2013 r. Komisja przedłożyła wniosek dotyczący rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie promowania swobodnego przepływu obywateli i przedsiębiorstw poprzez uproszczenie przyjmowania określonych dokumentów urzędowych w Unii Europejskiej i zmieniającego rozporządzenie (UE) nr 1024/2012 (zwane dalej „proponowanym rozporządzeniem”).
2. Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny przyjął opinię w sprawie proponowanego rozporządzenia w dniu 12 listopada 2013 r. ⁽¹⁾.
3. W dniu 4 lutego 2014 r. podczas sesji plenarnej Parlament Europejski przyjął swoje stanowisko w pierwszym czytaniu dotyczące proponowanego rozporządzenia i towarzyszącą mu rezolucję ustawodawczą ⁽²⁾.
4. W dniach 15 i 16 czerwca 2015 r. Rada (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) zatwierdziła jako podejście ogólne tekst kompromisowy przedstawiony w addendach 1–3 do dok. 9332/15 wraz z tekstem przedstawionym w addendum 1 do dokumentu 6812/15. Przy tej samej okazji Rada uzgodniła, że tekst podejścia ogólnego powinien być podstawą przyszłych negocjacji z Parlamentem Europejskim.
5. W dniu 13 października 2015 r. osiągnięto porozumienie z Parlamentem Europejskim w sprawie pakietu kompromisowego. W dniach 21 i 22 października 2015 r. przedmiotowy pakiet kompromisowy został potwierdzony przez Coreper.
6. W dniu 12 listopada 2015 r. pakiet kompromisowy został zatwierdzony przez Komisję Prawną w Parlamencie Europejskim. W tym samym dniu przewodniczący tej komisji wystosował pismo do przewodniczącego Coreperu II, by go poinformować, że jeżeli Rada prześle formalnie Parlamentowi Europejskiemu swoje stanowisko w wersji przedstawionej w załączniku do tego pisma, zaleci on, aby na sesji plenarnej stanowisko Rady zostało przyjęte bez poprawek w drugim czytaniu Parlamentu, z zastrzeżeniem weryfikacji prawno-językowej.
7. W dniach 3 i 4 grudnia 2015 r. Rada (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) przyjęła porozumienie polityczne w sprawie pakietu kompromisowego ⁽³⁾ i poleciła prawnikom lingwistom w Radzie, by przystąpili do weryfikacji tekstu.
8. Przy uwzględnieniu powyższego porozumienia politycznego i w następstwie weryfikacji prawno-językowej Rada przyjęła w dniach 10 i 11 marca 2016 r. swoje stanowisko w pierwszym czytaniu, zgodnie ze zwykłą procedurą ustawodawczą określoną w art. 294 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

II. CEL

9. Proponowane rozporządzenie ma na celu promowanie swobodnego przepływu obywateli poprzez: a) ułatwienie swobodnego obiegu w Unii określonych dokumentów urzędowych i ich kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem, b) uproszczenie innych formalności w obiegu dokumentów urzędowych między państwami członkowskimi, a mianowicie wymogu przedstawiania w każdym przypadku kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem i tłumaczeń.

⁽¹⁾ Dz.U. C 327 z 12.11.2013, s. 52.

⁽²⁾ Zob. dok. 5905/14 CODEC 237 JUSTCIV 18 PE 46.

⁽³⁾ Zob. dok. 13144/15 JUSTCIV 240 FREMP 223 CODEC 1359 + ADD1.

III. ANALIZA STANOWISKA RADY W PIERWSZYM CZYTANIU

A. KONTEKST PROCEDURALNY

10. Parlament Europejski i Rada przeprowadziły negocjacje w celu osiągnięcia porozumienia na etapie przyjmowania przez Radę stanowiska w pierwszym czytaniu („wczesne porozumienie w drugim czytaniu”). Tekst stanowiska Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedla pakiet kompromisowy uzgodniony przez współprawodawców przy wsparciu Komisji.

B. PODSUMOWANIE GŁÓWNYCH PUNKTÓW PROPONOWANEGO ROZPORZĄDZENIA

1. Przedmiot i zakres stosowania proponowanego rozporządzenia

11. W odniesieniu do określonych dokumentów urzędowych wydawanych przez organy państwa członkowskiego, które to dokumenty muszą zostać przedłożone organom innego państwa członkowskiego, niniejsze rozporządzenie przewiduje system zwolnienia z legalizacji lub podobnej czynności oraz uproszczenia innych formalności⁽¹⁾.
12. System ustanowiony w przedmiotowym rozporządzeniu nie powinien wpływać na uprawnienia osób mogących nadal korzystać, jeśli chcą, z innych systemów, które zwalniają dokumenty urzędowe z legalizacji lub podobnej czynności i które mają zastosowanie między państwami członkowskimi. W szczególności rozporządzenie to należy traktować jako instrument odrębny i niezależny od Konwencji o apostille⁽²⁾.
13. Dokumenty urzędowe objęte proponowanym rozporządzeniem to dokumenty wydawane przez organy państwa członkowskiego zgodnie z jego prawem krajowym, których głównym celem jest stwierdzenie jednego z następujących faktów: urodzenie, pozostawanie osoby przy życiu, zgon, imię i nazwisko, małżeństwo (w tym zdolność do zawarcia małżeństwa oraz stan cywilny), rozwód, separacja prawna lub unieważnienie małżeństwa, zarejestrowany związek partnerski (w tym zdolność do zawarcia zarejestrowanego związku partnerskiego i status związany z zarejestrowanym związkiem partnerskim), rozwiązanie związku partnerskiego, separacja prawna lub unieważnienie zarejestrowanego związku partnerskiego, pochodzenie dziecka, przysposobienie, miejsce zamieszkania lub miejsce pobytu oraz obywatelstwo⁽³⁾.
14. Proponowane rozporządzenie obejmuje również dokumenty urzędowe wydawane danej osobie przez państwo członkowskie, którego jest obywatelem, w celu poświadczenia, że osoba ta nie została wpisana do rejestru karnego.
15. Ponadto rozporządzenie to obejmuje dokumenty urzędowe, których przedstawienia można wymagać od obywateli Unii mających miejsce zamieszkania w państwie członkowskim, którego nie są obywatelami, jeżeli zgodnie z odpowiednim prawodawstwem Unii wyrażają wolę głosowania lub kandydowania w wyborach do Parlamentu Europejskiego lub w wyborach lokalnych w państwie członkowskim, w którym mają miejsce zamieszkania⁽⁴⁾.
16. Wreszcie, proponowane rozporządzenie ustanawia wielojęzyczne standardowe formularze, które mają być stosowane jako tłumaczenie pomocnicze załączane do dokumentów urzędowych dotyczących urodzenia, pozostawania osoby przy życiu, zgonu, małżeństwa (w tym zdolności do zawarcia małżeństwa oraz stanu cywilnego), zarejestrowanego związku partnerskiego (w tym zdolności do zawarcia zarejestrowanego związku partnerskiego i statusu związanego z zarejestrowanym związkiem partnerskim), miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu oraz braku wpisu do rejestru karnego⁽⁵⁾.
- ##### 2. Uproszczenie innych formalności dotyczących kopii poświadczonych za zgodność z oryginałem
17. W celu promowania swobodnego przepływu obywateli Unii należy zwolnić poświadczone za zgodność z oryginałem kopie dokumentów urzędowych objętych proponowanym rozporządzeniem z wszelkich form legalizacji lub podobnej czynności⁽⁶⁾.
18. Jeżeli państwo członkowskie dopuszcza przedstawienie kopii dokumentu urzędowego poświadczonej za zgodność z oryginałem, organy tego państwa członkowskiego powinny zaakceptować również kopie poświadczone za zgodność z oryginałem sporządzone przez właściwy organ państwa członkowskiego, w którym wydano oryginalny dokument urzędowy⁽⁷⁾.

⁽¹⁾ Zob. art. 1 ust. 1 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15 JUSTCIV 286 FREMP 291 CODEC 1654.

⁽²⁾ Zob. art. 1 ust. 1 akapit drugi proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽³⁾ Zob. art. 2 ust. 1 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽⁴⁾ Zob. art. 2 ust. 2 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽⁵⁾ Zob. art. 1 ust. 2 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽⁶⁾ Zob. art. 4 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽⁷⁾ Zob. art. 5 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

3. Uproszczenie innych formalności dotyczących tłumaczeń i wielojęzyczne standardowe formularze

19. Aby przezwyciężyć bariery językowe i tym samym dalej ułatwić obieg dokumentów urzędowych między państwami członkowskimi, proponowane rozporządzenie stanowi, że tłumaczenie nie powinno być wymagane w przypadku, gdy:
- a) dokument urzędowy jest sporządzony w języku urzędowym państwa członkowskiego, w którym dokument jest przedkładany, lub, jeżeli w tym państwie członkowskim obowiązuje kilka języków urzędowych, w języku urzędowym lub jednym z języków urzędowych miejsca, w którym dokument jest przedkładany, lub w innym języku, który dane państwo członkowskie wyraźnie zaakceptowało; lub
 - b) do dokumentu urzędowego dotyczącego urodzenia, pozostawania osoby przy życiu, zgonu, małżeństwa, (w tym zdolności do zawarcia małżeństwa oraz stanu cywilnego), zarejestrowanego związku partnerskiego (w tym zdolności do zawarcia zarejestrowanego związku partnerskiego i statusu związanego z zarejestrowanym związkiem partnerskim), miejsca zamieszkania lub miejsca pobytu oraz braku wpisu do rejestru karnego, został dołączony, zgodnie z warunkami określonymi w przedmiotowym rozporządzeniu, wielojęzyczny standardowy formularz, pod warunkiem że organ, któremu przedkłada się dokument urzędowy, uznaje, że informacje zamieszczone w wielojęzycznym standardowym formularzu są wystarczające do tego, by nadać bieg sprawie w oparciu o dany dokument urzędowy⁽¹⁾.
20. Co więcej, uwierzytelnione tłumaczenie sporządzone przez osobę posiadającą kwalifikacje do jego sporządzenia zgodnie z prawem jednego z państw członkowskich powinno być przyjmowane we wszystkich państwach członkowskich⁽²⁾.

4. Wnioski o udzielenie informacji i współpraca administracyjna

21. W celu umożliwienia szybkiej i bezpiecznej transgranicznej wymiany informacji oraz ułatwienia wzajemnej pomocy proponowane rozporządzenie ma na celu ustanowienie skutecznego mechanizmu współpracy administracyjnej między organami wyznaczonymi przez państwa członkowskie. Podstawą korzystania z tego mechanizmu powinien być system wymiany informacji na rynku wewnętrznym („IMI”), ustanowiony rozporządzeniem Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012⁽³⁾ ⁽⁴⁾.
22. W przypadku gdy organy państwa członkowskiego, w którym przedkładany jest dokument urzędowy lub jego kopia poświadczona za zgodność z oryginałem, mają uzasadnione wątpliwości co do autentyczności tych dokumentów, powinny mieć możliwość sprawdzenia w repozytorium w IMI wzorów dokumentów, i jeżeli nadal mają wątpliwości – możliwość skierowania za pośrednictwem IMI wniosków o udzielenie informacji do odpowiednich organów państwa członkowskiego, w którym te dokumenty wydano; może to nastąpić albo poprzez wysłanie wniosku bezpośrednio do organu, który wydał dany dokument urzędowy lub kopię poświadczoną za zgodność z oryginałem, albo poprzez skontaktowanie się z organem centralnym tego państwa członkowskiego⁽⁵⁾.
23. Organy, do których skierowano wniosek, powinny udzielić odpowiedzi na takie wnioski w jak najkrótszym terminie, nieprzekraczającym w żadnym wypadku pięciu dni roboczych lub 10 dni roboczych, jeśli wniosek jest przetwarzany za pośrednictwem organu centralnego. W przypadku gdy terminów tych nie można dotrzymać, organ, do którego skierowano wniosek, i organ, który skierował wniosek, powinny uzgodnić między sobą przedłużenie terminu⁽⁶⁾.

IV. PODSUMOWANIE

24. W stanowisku Rady w pierwszym czytaniu odzwierciedlono pakiet kompromisowy uzgodniony między Radą a Parlamentem Europejskim przy wsparciu Komisji.
25. Jak zaznaczono w pkt 6 powyżej, pakiet kompromisowy został potwierdzony pismem przewodniczącego Komisji Prawnej w Parlamencie Europejskim wystosowanym w dniu 12 listopada 2015 r. do przewodniczącego Coreperu II. Został on następnie zatwierdzony w dniach 3 i 4 grudnia 2015 r. przez Radę (ds. Wymiaru Sprawiedliwości i Spraw Wewnętrznych) poprzez przyjęcie porozumienia politycznego.
26. Rada jest zdania, że stanowisko w pierwszym czytaniu stanowi wyważony pakiet i że nowe rozporządzenie – po jego przyjęciu – istotnie przyczyni się do ułatwienia codziennego życia unijnych obywateli, którzy przenoszą się do innego państwa UE lub muszą przedłożyć dokument urzędowy w innym państwie członkowskim.

⁽¹⁾ Zob. art. 6 ust. 1 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽²⁾ Zob. art. 6 ust. 2 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽³⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) nr 1024/2012 z dnia 25 października 2012 r. w sprawie współpracy administracyjnej za pośrednictwem systemu wymiany informacji na rynku wewnętrznym i uchylające decyzję Komisji 2008/49/WE („rozporządzenie w sprawie IMI”) (Dz.Ú. L 316 z 14.11.2012, s. 1).

⁽⁴⁾ Zob. art. 13 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽⁵⁾ Zob. art. 14 ust. 1 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.

⁽⁶⁾ Zob. art. 14 ust. 5 proponowanego rozporządzenia przedstawionego w dok. 14956/15.